

Phần Thứ Mười Hai: XỬ CỦA SÁU ÁI THÂN

Sáu ái của thân: Mắt xúc ái, tai, mũi, lưỡi, thân, ý xúc ái.

Hỏi: Nên nói một ái, như ái của ba cõi trong chín kiết, lập kiết ái. Nên nói là hai, như ái ở cõi Dục trong bảy sử, lập sử dục, ái ở cõi Sắc, Vô Sắc lập sử hữu. Nên nói là ba, như nói ái ở cõi Dục, ái ở cõi Sắc, ái ở cõi Vô Sắc. Lẽ ra nên nói là bốn, như khởi bốn ái. Đức Phật nói: Tỳ-kheo, Tỳ-kheo-ni vì áo mặc (y) mà khởi ái chấp trước. Vì chỗ đứng mà chấp trước chỗ đứng. Vì thức ăn, giường nằm, vì y vào những thứ này mà có Tỳ-kheo, Tỳ-kheo ni khởi ái chấp trước, chấp trước nơi chỗ đứng mà đứng. Nên nói là năm, như kiến khổ đoạn, kiến tập, tận, đạo, tư duy đoạn. Nên nói là chín, như chín thứ tăng thượng: Tăng thượng thượng, tăng thượng trung, tăng thượng hạ, trung thượng, trung trung, trung hạ, hạ thượng, hạ trung, hạ hạ.

Phải nói là mười tám, như nói mười tám hành ý, lẽ ra nói là ba mươi sáu, như ba mươi sáu thứ móc câu. Nên nói là một trăm lẻ tám ái, như một trăm lẻ tám thống (thọ), vì thời gian, vì ý nên có vô lượng ái.

Hỏi: Thế nào là một ái nêu bày rộng trong sáu? Thế nào là vô lượng ái lược nói trong sáu? Lập sáu ái nơi thân là sao?

Đáp: Vì nương dựa nên lập sáu ái nơi thân. Nếu có một ái cùng vô lượng ái thì tất cả ái kia đều dựa vào sáu hành, sáu môn, sáu dấu vết, sáu đạo, sáu độ, tương ứng với sáu thức thân. Vì nương dựa nên nói sáu ái nơi thân.

Hỏi: Giận dữ, vô minh cũng dựa vào sáu hành, sáu dấu vết, sáu đạo, sáu độ, tương ứng với sáu thức thân. Vì sao nói sáu ái nơi thân mà không nói sáu giận dữ và sáu vô minh nơi thân?

Đáp: Vì Đức Thế Tôn nói tạm thời, đây là nghĩa của nghĩa hiện, nghĩa môn, nghĩa lược, nên nghĩa ái cần phải biết. Như nói: Sáu ái nơi thân thì giận dữ, vô minh cũng vậy.

Hỏi: Nếu không nói thì có ý gì?

Đáp: Nghĩa là nói ái thì giới đoạn, địa đoạn, chủng đoạn.

Hoặc nói: Ái chứa đựng tất cả các kiết.

Hoặc nói: Ái không tăng trưởng nhưng ác khó trừ. Sân tăng trưởng nhưng ác dễ từ bỏ. Vô minh cũng tăng trưởng nhưng điều ác cũng khó dứt trừ, cho nên như thế.

Hỏi: Vì sao gọi là thân?

Đáp: Vì nhiều thân nên nói thân. Chẳng phải khi có một ái khởi lên mới gọi là mắt xúc ái, chẳng phải khi một ái khởi lên cho đến ý

xúc ái. Chỉ vì khi nhiều ái khởi mới nói mất xúc ái, lúc nhiều ái nói cho đến ý xúc ái. Như chẳng phải một con voi gọi là quân voi, chẳng phải một con ngựa gọi là quân ngựa, không phải một chiếc xe gọi là quân xa, chẳng phải một lính đi bộ gọi là quân bộ, mà là nhiều voi mới gọi là quân voi, nhiều ngựa mới gọi là quân ngựa, nhiều xe mới gọi là quân xa, nhiều bộ mới gọi là quân bộ. Như thế, không phải khi có một ái khởi lên mà nói mất xúc ái. Chẳng phải khi một ái nói cho đến ý xúc ái. Chỉ do lúc nhiều ái mới nói mất xúc ái, khi nhiều ái mới nói, cho đến ý xúc ái. Là nhiều thân mới gọi là thân.

Nói rộng về xứ của sáu ái nơi thân xong.
